

Катерина Діхтярук

Науковий керівник: к. і. н., доц. Гордієнко В.В.

ПРАВДА ВІКТОРА СУВОРОВА

Постать Віктора Суворова в сучасному історико-політичному дискурсі є досить суперечливою. Представники ідеологічної обслуги країни-агресора та переважна більшість її пересічних громадян вважають його зрадником, «британським підлабузником», дезертиром, ворогом Російської Федерації. Але більшість читачів його праць як на пострадянському просторі, так і в Європі, поважають «історика-дилетанта» за об'єктивність, аргументованість, неспростовну логіку й новаторський підхід до вивчення вузлових проблем Другої світової війни. Фактично, Віктор Суворов започаткував ревізіоністську течію в історіографії найбільшого катаклізму ХХ століття. Сьогодні в нього є багато послідовників у Росії, Україні, Польщі та в інших країнах. Наукові дискусії довкола праць Віктора Суворова тривають з моменту публікації в 1981 р. першої книги «Визволитель».

У 1978 р. тридцятирічний капітан, співробітник женевської резидентури ГРУ СРСР Володимир Різун, звернувся до офіційного британського представника, щоб той організував безпечну евакуацію родини капітана до Великобританії. Згодом він попросив політичного притулку в цій країні, про що було повідомлено радянським спецслужбам. Декілька років влада СРСР взагалі офіційно заперечувала існування Володимира Різун. Однак після видання перших його книг про нього почали говорити, визнали його існування, а потім і факт його служби в радянській розвідці.

Як історик, Віктор Суворов заявив про себе, після виходу в світ книги «Акваріум». У цій праці, автор показує зсередини роботу однієї з найбільш таємничих та найбільш секретних організацій у світі – ГРУ (Головного розвідувального управління) СРСР. Це був лише початок, перший крок до головної роботи свого життя. Найбільшої популярності на пострадянському просторі набула монографія Віктора Суворова «Криголам». Книга була опублікована в 1990 р. – у розпал «перебудови» в СРСР і зробила свій внесок у руйнацію совкової свідомості, наблизивши, таким чином, падіння радянського режиму.

В книзі «Криголам» Віктор Суворов виклав основи своєї концепції Другої світової війни. Важливим компонентом цієї концепції є нова інтерпретація причин початку війни. Автор неспростовно довів, що основною причиною Другої світової війни стала зовнішня політика сталінського керівництва СРСР, змістом якої було прагнення поширити соціалістичний лад на всі країни Європи з допомогою Червоної Армії і приєднати ці країни до СРСР у вигляді нових радянських республік.

Звісно, такі наміри ретельно приховувались за пацифістською риторикою і обережними зовнішньополітичними акціями. Для здійснення геополітичного надзавдання Сталіна потрібен був агресор в Європі, який би почав перекроювання її кордонів і ввергнув би світ у велику війну. СРСР до певного часу залишався б осторонь імперіалістичної бійні, а потім у потрібний час вступив би у війну як «рятівник» Європи. Таким агресором, «криголамом революції» для Сталіна став Адольф Гітлер.

Ще одним елементом концепції Віктора Суворова стало спростування на основі фактів теорії радянських істориків про «неготовність» Червоної Армії до війни. Історик-новатор, можна сказати, «на пальцях» показав перевагу збройних сил СРСР над армією нацистської Німеччини – найпотужнішою військовою силою в тодішній Західній Європі. Спираючись на документальні матеріали, історик довів, що СРСР ретельно готувався до повномасштабної війни з Третім рейхом, причому, війни наступальної, а не оборонної. На підтвердження власної теорії, Суворов даючи інтерв'ю УНІАН, заявив: «Знаєте, яка найголовніша дурість радянських підручників і всієї пропаганди? Це дві взаємовиключні тези. Нам подають, що Червона Армія звільнила Європу від коричневої чуми. І тут же кажуть: ми нікого звільнити не хотіли, ми на Гітлера нападати не хотіли. Якщо йти за цією логікою, ми – визволителі мимоволі. І якщо продовжити цю думку, «взагалі, ми – вірні гітлерівці». А чому ні? Ми підписали договір з Гітлером, забезпечували його вольфрамом, молібденом, нафтою, нікелем, хлібом, салом, шкірою Кунгурського заводу, шинами Ярославського комбінату. Всім цим забезпечували, і нападати не хотіли. Коли я говорю, що Сталін готував напад на Німеччину, то тим самим я рятую честь свого народу, й російського народу, й українського» [3].

Звісна річ, після появи такої праці історики на пострадянському просторі поділились на два потужних табори – на «антисуворовців» та прихильників історика-новатора. Табір «антисуворовців» очолили такі персони як О. Ісаєв, Г. Городецький, О. Помогайбо. Ці автори у своїх текстах і виступах розкритикували версію Другої світової війни Віктора Суворова. Аргументація їх доволі типова. Так, О. Помогайбо у своїй книзі «Псевдоісторик Суворов и загадки Второй мировой войны» наголошує, що більшість цитат Віктора Суворова вирвані з контексту, а самому авторові варто «подучити історію ХХ века» [2, с.54]. Критикуючи твердження Віктора Суворова про наміри Сталіна поширити соціалізм в усій Європі, приєднуючи нові радянські республіки, О. Помогайбо цитує витяг з документів XII з'їзду РКП(б): «Ми повинні ясно сказати, що ніякий союз народів, ніяке об'єднання народів в єдину державу не може бути міцним, якщо воно не має в своїй основі повної добровільності, якщо самі народи не хочуть об'єднуватися» [2, с.3]. Автор ніби не знає, що офіційні гасла, заяви, програми радянського режиму не мали нічного спільного з

його реальною політикою. Не більш переконливим супротивником Віктора Суворова виступив Г. Городецький, який на початку своєї книги «Миф Ледокола», наголошує, що Віктору Суворову не варто вірити, хоча б через те, що він «зрадив свою батьківщину». Критикуючи працю Суворова, Г. Городецький, стверджує, що: ««Криголам» став першою спробою Суворова «приборкати історію» й використовувати її в своїх «політичних та ідеологічних інтересах» [1, с.18].

Водночас, такі послідовники Віктора Суворова, як М. Солонін, Д. Хмельницький, В. Бешанов, І. Павлова та ін. продовжують розвивати провідні ідеї Віктора Суворова, уточнюючи їх, поглиблюючи й аргументуючи. Отже, Віктор Суворов в історіографії Другої світової війни займає одне з провідних місць. Його ідеї стимулюють вивчення й переосмислення причин і наслідків найбільшої військової катастрофи людства.

Список використаних джерел:

1. Габриэль Городецкий. «Миф Ледокола»: Накануне войны / Городецкий Габриэль. – М.: Прогресс-Академия, 1995. – 352 с.
2. Помогайбо А. Псевдоисторик Суворов и загадки Второй мировой войны / А. Помогайбо. – М.: Вече, 2002. – 326 с.
3. Самохвалова Л. Віктор Суворов: давайте для початку висмикнемо сморчка з Мавзолею, а потім доберемося до Бандери і Шухевича / Л. Самохвалова. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.unian.net/common/341940-viktor-suvorov-davayte-dlya-nachala-vyidernem-smorchka-iz-mavzoleya-a-potom-doberemysya-do-banderyi-i-shuhevicha.html>.

Вікторія Довгалюк

Науковий керівник: к. п. н., доц. Поліщук О.В.

ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ НА ЗАСАДАХ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ

Формування особистості – неперервний і виключно складний процес, де діє багато факторів, на основі яких розкриваються потреби, інтереси, нахили, здібності, характер, а також здоров'я, працездатність і тривалість життя. Провідною метою виховання залишається ідеал різнобічно розвиненої особистості, що йде з глибини віків. Головною метою національного виховання на сучасному етапі є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його національної ментальності, своєрідності світогляду і на цій основі формування особистісних рис громадянина України, які включають у себе